In Nomine Domini, Amen.

ABRYZ KOMETY

z Astronomiczney y Astrologiczney Vwagi,
Pod Meridyanem Krákowskim,
Od dniá 29. Grudniá Roku 1680. áże do pierwszych dni Lutego Roku 1681. wyráchowány; y Horyzontowi Polskiemu do wiádomośći,

PRZEZ

M. KASPRA CIEKANOWSKIEGO,
w Prześławney Akádemiey Krakowskiey Náuk wyzwolonych, y Filozofiey Doktorá, Máthemátyki Professorá, Seniorá Bursse Smiesskowskiey,

Roku Pánskiego 1681. Dniá 9. Márcá, z obszerną Figurą PODANY.

CRACOVIÆ, TYPIS VNIVERSITATIS.

Ná Przezacny Stárożytny Kleynot ICH MOSCIOW PP. PIENIĄZKOW Odrowążow.

Herbowna Strzáłá cnych PIENIĄSZKOW, godźi
Ku Niebu lotnie: bo wielekroć brodźi
We krwi Pogáńskiey, zá Niebá vrázy,
Zá cáłość Polski, odbieráiac rázy
Okrutne, záczym niech Nieśmiertelnośći
Wieńca Korony, onych Szczęśliwośći.

Wielmożnemu swemu wielce Miłościwemu Pánu,

IEGO MOSCI PANV,

P. IANOWI

Odrowążowi

PIENIĄZKOWI,

OSWIECIMSKIEMV &c. &c.

STAROSCIE,

Author vniżoność swoię ofiáruie.

SMutnę fátálnego Komety dedykuiąc Obserwácyę, podobnym sposobem smutney rekompensy trzebáby się spodziewáć. Ofiárowáć bowiem dźieło nie iednemu, ále wielom Monárchiom, Krolestwom, y Páństwom ćięszki vpadek y opłákáne tránsákcye w sobie reprezentuiące: iest rozżarzyć żalu ognie, y okropney meláncholiey wprowádźić skutki. Lecz iednák kiedym się ia zápátrzył ná Herbownego Kleynotu ku Niebu wywiedźioną Strzáłę, kiedym vważył walor y cenę rowną práwie Niebieskim Spherom, y iey nieiáką relácyę, kiedy náuczyłem się od przeszłych wiekow świątobliwośći, y odważnych Heroicznych dźieł, przećiw Koronie Polskiey, nigdy nie przełománey wiáry zá dobro pospolite, wielkość nieprzeliczonych przeczytałem áktow. Słuszna rzecz, że lubo ták smutnę Niebá rewolucyę pod Herbowną ODROWAZA WIELMOZNEGO *W'ści Mśći* PANA *prowádzę*

Strzáłę. Iáko ábowiem według Poetyczney prawdy, dla tego ná Oſmego Niebá Sphærze między Gwiazdy od Iowiſzá policzona ieſt Strzáłá, że nią Apollo ſtráſznych Olbrzymow, ktorzy przeciw Bogu Iowiſzowi formowáli piorony, woiował y zwyciężył; ták y cnych ODROWAZOW Strzáłá, ſpoſobem oſobliwym między Polſkiego policzona ieſt znáki Niebá, że ſtánąwſzy záwſze przy Máieſtatách Monárchow Polſkich, á oſobliwie przy Tarczy Naiáśnieyſzego, Niezwyciężonego IANA TRZECIEGO, Potentatá Korony Polſkiey, záwſze mężnie, y odważnym ſercem, kruſzyłá złośliwe Wierze świętey hidry, gromiłá nádętych Othomáńſkich ſępow, vpádłe czeſto wolnośći Polſkiey ad priſtinum ſtatum *przyprowádźiłá ſpráwy. Nie wywodzę tu iednák Stárożytnego Kleynotu, Wielmożnego WM. M. M. PANA, liczne Orſzaki Swiętych Páńſkich, Pátronow Korony Polſkiey w ſobie wyrażáiącego. Nie przypominam IACKA świętego, cudotwornego Odrowążá CESLAWA swiętego, ná firmámenćie Polſkim, iáko* Caſtorem & Polucem *iáśnieiących,* taceo Iuonum, Prandotarum, Kadłupkonum, Beatas cœlo iam inſertas animas. *Nie wyliczam Iáśnie Owieconych, Iáśnie Wielmożnych, Wielmożnych, Przewielebnych tytułow, złączenia ſię z Kśiążęcymi, y inſzemi wielkiemi* in Regno Poloniæ *Domámi, ábym ſię nie zdał wielkich Sphær w máłe circumferencyę kompendyowáć. Ale iáko mądremu Apollinowi,* Muſas Iagellonicas intimè *kocháiącemu, złotey wymowy Tuliuſzowi Polſkiemu,* Iuris dicendi *ſpráwiedliwemu Solonowi, Dobrá pòſpolitego cáłość drugiemu* Horatio Cocliti, *rádą y męſtwem* Seruatori, *ſmutną tę lugubrácyą, áżeby od iáſnych cnot Wielmożnego W. M.M. PANA oświecona y vweſelona byłá, po Smiguśćie z vniżoności ą moią pokornie ofiáruię, dedykuię.*

Wielmożnego ſwego wielce Miłośćiwego
Páná y Dobrodźieiá

Nayniżſzy Sługá

M. Káſper Cieckánowski, Phil: Doct: Math: w Akád: Krák: Profeſſor.

PVNKT I.
O Przyrodzeniu Komety.

KOmetá: Jest Wapor gorący y suchy / tłusty y lipki / mocą Gwiazd z Ziemie wyćiągniony / áż pod Sphaere Ogniá wyniesiony / y támże zápalony / bieg swoy oraz z trzećią powietrza kráiną w koło Ziemie odpráwuiący.

PVNKT II.

WEdług zgodnego zdánia Filozofow / Niebá / trzemá sposobámi operácye y effekty spráwuią / ná tym podniebiesznym Swiećie / to iest / Biegiem / Swiátlem / y vtáioną niejáką siłą. Roku tedy 1680. y 1681. że Márs gorący y suchy / Sáturnus źimny y suchy / Merkuryusz z silnieyszymi trzymáiący: trzymáli Rządy tych dwuch lat. do tego odpráwiło się y złączenie Sáturná z Mársem / y inszych wiele znácznych przeszło konstellácyi: Naturálnym tedy sposobem / miánowáni Planetowie / z wyćiągnioney Exhalácyey / z rzeczy Podmiesięcznych / spráwili Komete.

PVNKT III.
O Máteryey Komety.

MAterya / z ktorey się rodzi Kometá / iest Wapor od Gwiazd poruszony / y áż ná trzećią kráine powietrza poćiągniony / iáko się námieniło w Punktćie Pierwszym: kedy nie mogąc się

wyżey

wyżey dla Sphæry Ogniá wybić/ rozchodźi się/ y im obfitsza Máteryá/ tym większy præzentuie się Kometá.

PVNKT IV.

Co zá koniec Komety.

Komete spráwuią złi Plánetowie / iáko się powiedźiáło w Punktćie Wtorym. Záczym Kometá znaczy Suchość / Powietrze / Głod / Woyne / Krolestw y Pánstw ruine / Wiátry / Ziemie się trzesienie / y Nieplodność / y wiele inszych złości. O czym obszerniey powie się w Punktćie XVIII.

PVNKT V.

Iezeli Kometá iest odmiáną rzeczy Ziemskich. Naprzod / ieżeli Kometá iest znákiem Nieurodzáiu / Drogośći y Głodu. Odpowiádam / że iest: Poniewaź áby się Kometá zápalił / potrzebá wielkiey obfitośći Waporow / ktore / gdy dla postánowienia Komety / Gwiázdy z Ziemie wyćiągną oraz z tłustośćią. Nic tylko Głodu / Lat nieplodnych y drogich / trzebá się obawiáć.

Ieżeli Kometá znáczy Powietrze.

Kometá rodźi się z gorących y suchych Exhálácyi / á że według Medykow / gorącość zbyteczna y suchość z gruntu iest przećiwna Náturze ludzkiey / y humido radicali (quo omnibus Medicis consentientibus extincto, moritur homo & omne animal) ktore Kometá wysusza: Nástepuią tedy zá tym śmiertelnośći / zwłaszczá ludźi stárych abo słábey Komplexyey. Przyczyná druga / złośliwi Plánetowie wyćiągáią Exhálácye Komety / one prętko korumpuią / przez ich się zápalenie / zkąd záráżáią powietrze / ludźie záś záráżeni złym powietrzem / vmieráć muszą. Do tego / że złośliwe Gwiazdy / nayprędzey z naylepszych rzeczy wyćiagaią Wapory / z ktorych się rodźi Kometá. Záczym spaleniem zepsowáne / wielce są szkodliwe. Optimi enim corruptio pessima, vt patet in homine.

Ieżeli

Ieżeli Kometá znáczy Woynę.

WCiąga wielkość Waporow z ciał ludzkich / wyciąga dobre humory z pokarmow suchością swoią / á tylko zostawia cholerę / ktora zápaliwszy sie w ludziach do Niezgody / Woyny / Nábycia / abo Zguby Páństwá y Krolestw iest powodem.

Ieżeli Kometá znáczy śmierć Monârchow, Krolow, y Wodzow.

DElikácko żyią / subtelnym pokármem sie pászą / záczym humory w nich subtelnieysze sie rodzą / łatwieysze do wyciągnienia Planetom; ktorzy że wysádzeni są ná wysokie godności / stáránie máią o Dobru Pospolitym / záczym prętka okázya do cholery; zkąd pároxyzmy / a często y śmierć sie rodzi. Do tego / że więtszy iest strách / y poruszenie sie w Narodzie iákim / kiedy znáczny kto vmiera / niżeli chociasz wielkość pospolitego gminu / záczym spráwiedliwość Boska dopuszcza Gwiazdom y Kometom seuire in Monarchas, Reges, Principes.

PVNKT VI.

O Figurze Komety.

OSobliwie troiáki zwykł rodzić sie Kometá: to iest / z Ogoonem / kiedy Materya Exhalacyi wyciągnie sie długo / y zowie sie po Łácinie Caudatus: iáki tego Roku był widziány. Kiedy Exhalácya iest subtelna y spuści sie ná doł / y názywa sie Barbatus. Náostátek kosmaty / kiedy Exhalacya w poyśrzodku iest gęstsza / á w Cirkumferencyey subtelnieysza / á ták názywa sie Crinitus. O czym szerzey Meteoristæ.

PVNKT VII.
O Mieyſcu Komety.

WEdług pierwßey moiey Obſerwácyey w Roku 1680. Dniá 29. Grudniá / Kometá pokazał ſie pod Æquatorem / miedzy Aſterzymámi Koziorożcá / Wodniká / y Antynouſá. Ná ten czás Słońce bieg ſwoy odpráwowáło w Koziorożcá Stopniu 9. minut, 17. Obſerwowałem Komete z Gwiazdámi Niebá Oſmego / to ieſt / z Jáſna Orłá ná plecách / y w gebie Koniá ſkrzydłaſtego / aliàs Pegázá: mieyſce tedy Komety przypádło (iuxta principia Trigonometriæ Sphæricorum) w drugim Stopniu Wodniká. Dniá pierwßego Styczniá / Pewnieyßa iego Obſerwácya / tákże przez odległość Komety od wzwyż miánowánych Gwiazd / przez ráchunek z Logárytmow (ex complementis latitudinum ſtellarum prætactarum & differentia vtriuſq; longitudinis harum duarum ſtellarum: przypádło tedy mieyſce Komety w Stopniu 17. min. 25. Wodniká od interſekcyi Æquatorá. Odległość záś Komety od drogi Słoneczney / ktorą my zowiemy Ecliptyká / ná 29. Gráduſow / minut 32. ku ſtronie pułnocney.

Dniá 2. Styczniá przez odległość Komety od Gwiazd / tákże Oſmego Niebá / to ieſt / à Lucida Lyræ, & in Cauda Cygni, wyráchowána ieſt odległość Komety ná pułnocney tákże część Niebá Gráduſow 35. minut 40. Mieyſce Komety we 22. Stopniu minut. 58. Wodniká. Vczyniwßy tedy Subtrakcyą mieyſca Komety dniá pierwßego od dniá wtorego / znáyduie ſie bieg Komety dzienny / to ieſt / we 24. godzinach / Stopniow 5. minut 33. ktory bieg Komety rozumieć ſie ma od Zachodu przez linią połudmową áż ná Zachod. Dniá 17. Styczniá z Gwiazdámi ná barku práwego ſkrzydłá Pegázá / y z wtorą Gwiazdą ná rogu Báraná. tedy odległość od drogi Słoneczney połnocna ználazłá ſie Gráduſow 37. minut 40. Mieyſce záś ná drodze Słoneczney / abo według Aſtronomow ná Ecliptyce / w Stopniu 14. minuty 59. Báráná znáku Málopolſkiego. Dniá záś 22. Styczniá odległość od Ecliptyki wyráchowáłá ſie ná Stopniow 38. minut 31. ku pułnocy.

Mieyſce

Mieysce zás Komety, w Stopniu 1. minut. 7. Byká. Od pierwszey tedy Obserwácyey/ Bieg swoy Kometá w Wodniku/ Rybách/ w Báránie y Byku/ kedy y odpráwowal/ zniknal; á ponieważ ná inszych Chóryzontách ieszcze dniá 21. Grudniá w Roku 1680. byl widziány / záczym koniekturá látwa / że przechodzil znáki Strzelcá y Koziorożcá. przechodzil zás te Asteryzmy / to iest / Antinoá / Delphiná / Koniká / Pegázá / Andromedę / Tryángul / y inszych / tákże Ogon Komety Gwiazd dotykal się / ktorych dla vprzykrzenia Czytelnikowi nie kládę.

PVNKT VIII.

O Biegu Komety.

Dwoiáki v Astronomow Bieg znayduie się: Pospolity y Wlasny: ktorymi obiemá biegal Kometá. Naprzod tedy biegal od Wschodu przez linią poludniową ku Záchodowi Slońcá/ to iest / wedlug Biegu Niebá dźieśiątego / ábo iáko mowią Astronomowie/ ad raptum primi Mobilis: contra successionem signorum. Jáko áboẃiem Slońce / Mieśiąc / y insze Gwiazdy bieg swoy odpráwuiąc/ w iednym dniu Náturalnym / wszytkim obywátelom Ziemie widziáne są: ták też y Kometá podobnym biegiem obchodząc circumferencyą Ziemie/ nie tylko w Krolestwie Polskim / ále też w wielu inszych Krolestwách / Prowincyách / Miástách / zwlaszczá w nocy byl widziány. Powtore odpráwial bieg swoy Kometá wlasny / ktory Astronomowie zowią secundùm successionem Signorum, to iest / od Záchodu áż ku Wschodowi/ we dwudźiestu czterech godźinách Stopniow 5. y práwie pul iednego / iáko w Punktćie II. námienilo się / ktory Bieg Astronomowie názywáią secundùm longitudinem ab intersectione Æquinoctiorum. Odpráwial y bieg swoy odstępuiąc od drogi Slonecżney ku polnocy / ktory się zowie Motus secundùm latitudinem: Obádwá iednák te biegi Komety nie byly iednostáyne / ále raz prętsze / drugi raz leniwsze. Zadnemu z obrotow Niebieskich/ w biegu niepodobne: o czym szerzey powiedźiálo się w Punktćie VII.

PVNKT IX.
O Ogonie Komety.

OGon Komety ábo promienie od Zachodu áże ku Wschodowi záwſze ſie obracały / ktorychem długość wymierzył Aſtrolabem Mośieżnym / dosyć ſubtelnie y dobrze vformowánym / ktorego Diameter więkſzy niżeli cztery palmi geometrici, Graduſow 90. pod czás oſtatniey zás Obſerwácyey / ná dźieśięć Graduſow. Częſto y owſzem przez wſzytkie duracyą ſwoie / końcem Ogoná záśiągał Europy Pánſtwá. Przechodźił zás od drogi Słoneczney Aſteryzmy w Punktćie VII położone: oſtatniego zás dnia / kiedy iuż ledwie go znáć było / dotykał Perſeuſzá y Głowy Meduzy.

P V N K T X.
O Kolorze Komety.

DWoiáká ieſt Sentencya o kolorze álbo fárbie Komety. Pierwſza Philozofow / ći ták vczą / iż kiedy Komety materia rzadka / pokazuie ſie Kometa iáſny y biały / kiedy Materya miernie ściśniona á przygrubſza / Kometá będźie czerwony / ná kſztałt węglow roſpalonych / kiedy zás Materya bárdzo ściśniona y dobrze vłożona / ſpráwuie Komete koloru ćiſáwego ćiemnego / ná kſztałt ołowiu. Aſtrologowie z rożności influencyi gwiazd; odpowiedáią rożność kolorow w Kometách. Gdy álbowiem Kometá ieſt Natury Sáturnowey / to ieſt / gdy przez śiły y influencye Sáturná exhálácye wybuią ſie pod Sphęre ogniá / reprezentuią ſie bydź koloru ołowiánego / iákim iáśnieie y ſam Sáturnus. Gdy Marſá Náture przybiera ná ſie / czerwony: gdy Słońcá / żołty: gdy Wenery / ćiemny: gdy Merkuryuſzá / obłoczyſty: gdy Mieśiącá / ſrebrny / pokazuie ná ſobie kolor. Náuke te o kolorze Komety / wywodźi Iunctinus in Speculo Aſtrologiæ. Kometá Roku 1680. y 1681. miał kolor / iáki widźiemy ná Ołowiu / pokazał ſie bowiem w Wodniku / á pewnie przeſzedł y znak Koziorożcá / iáko

ſie

ſię wyżey námienilo/ ktore obádwá znáki ſą Sáturnowe/ záczym iáką ma fárbę Saturnus/ táką vmalowal y Komete/ iáko ſwoy effekt. lubo niekiedy pokazowal ſie iáśnieyſzy/ to pochodzilo dla ſubtelney Máteryi/ y więkſzey álbo mnieyſzey odleglośći od promieni ſlonecznych. Codzień bowiem widziemy/ że Mieśiąc im bárdziey/ y daley odſtepuie od Slońcá/ tym lepiey bywa oświecony od Slońcá: Záczym kiedy ſtánie przećiw Sloncu pod czás pelni/ kedy że naywiekſza ieſt odleglość Mieśiącá od Slońcá/ dla tego/ wſzyſtek Mieśiąc pelen bywa świátlá: co ſię też rozumieć ma y o Komećie.

PVNKT XI.

O długośći promieni Komety.

WEdlug demonſtrácyey Archimedeſá/ proportio diametri, habet ſe ad circumferentiam vt 7. ad 22. Diameter zás circumferencyey powietrza/ ieſt 1760. mil Niemieckich/ vczyniwſzy tedy ráchunek wedlug Arythmetyki/ przez zlotą Regule/ wywiedzie ſie circumferencya powietrzá 5531. Mil. A że Komety promienie ſięgaly ſie do Kwadranſá/ to ieſt 90. gradusow/ idzie tedy záтym/ że ogon Komety poczawſzy od glowy miał mil $1352\frac{3}{4}$. A że czwarta część ziemie nie ma tylko 1350. mil/ záczym promienie Komety więcey niżeli czwartą część ziemie záſiegowály.

PVNKT XII.

O mieyſcu ná ktorym ſię Kometa rodzi.

DWoiáka ieſt Sentencya okolo tey trudnośći. Szkolá álbowiem Perypátetykow ctas z Aryſtotelesem/ vczą że Kometa rodzi ſie ná trzećim kráiu powietrza/ to ieſt/ pod Sphæra ogniá/ iáko ſie námienilo w pierwſzym Punkćie. Jáko albowiem Meteoryczne appárácye/ rodzą ſie ná powietrzu/ z waporow/ ktore wyćiągáią Niebá mocą ſwą wrodzoną: iáko to deſzcze/ śniegi/ grády/ pioruny/ blyſkáwice/ y inſze rożne dziwowiſká/ o ktorych

oſ ſicie

obfitie vczą Meteorystowie/ ták też y Kometá rodźi się ná powietrzu; iáko niżey z rácyi położonych/ przećiw drugiey Sentencyey łátwo káżdy zrozumie.

Druga Sentencya vczy/ iż Kometá rodźi się in Regione Etherea, to iest/ w Niebieskich Sphærách/ osobliwie iednák niektorzy ná Sphærze Słońcá/ co się nie weryfikuie z nástępuiących rácyi/ częśćią Filozoficznych/ częśćią Astronomicznych/ częśćią Astrologicznych.

Racya Pierwsza: Kometá według zdánia Arystotelesá Kśiążęćia wszytkich Filozofow/ y cáłey prawie Perypátetyczney Szkoły rodźi się z Exhálácyi. Lecz Exhálacya żadna nie może przeyść do Sphæry Słońcá/ gdyżby ią strawiłá gorącość Sphæry Ogniá/ ktora położona iest/ nád Elementem powietrza pod Sphærą sámą Mieśiącá. Tedy Kometá nie może się rodźić ná Sphærze Słońcá.

Druga: Gdyby Kometa miał się rodźić ná Sphærze Słońcá/ musiałby się rodźić z Sphær Niebieskich/ czego się mowić nie godźi. Boby szło zatym że Niebá mogłyby się rodźić y ginąć/ iáko y rzeczy podmieśięczne: à dato vno absurdo sequerentur infinita, ktore káżdy łátwo sobie inferowáć może/ choćiasz ią ich zámilczę.

Trzećia: Gdyby Kometá rodźił się ná Sphærze Słońcá: Naprzod: odpráwiałby bieg swoy/ według biegu Słońcá/ albo według biegu Plánety/ ná ktoregoby Niebie zostawał/ ale się to nie weryfikuie. Rzecz bowiem iest oczywista w nászym Komećie (minąwszy przeszłych wiekow inszych ták wiele/ o ktorych niżey) ktorego bieg według demonstrácyi Trygonometryczney/ we dwudźiestu czterech godźinách: gradusow 5. minut 33. kedy żaden Plánetá pod czás dniá Náturalnego/ tákiey porcyi cerkułu nieodpráwia. Rowsżem tegosz dniá/ kiedy Kometa vszedł stopniow 5. minut 33. Słonce w tymże czáśie/ motu proprio, postąpiło tylko Stopień ieden/ y minutę iedne pierwszą. Do tego iáko Słonce iest Authorem y spráwcą żyćia y Ożywićielem wszytkich rzeczy/ iáko vczy Hermes Aphorismo primo: Sol & Luna post Deum, omnium viuentium, vita sunt: ták też y Kometá/ powinienby mieć árcydobrą Náturę. Ale to iest przećiwko experyencyey. Záczym Kometá nie może się rodźić ná Niebie Słońcá.

Czwarta. Wszytkie obroty Spher Niebieskich są Regularne/ żadnym

żadnym odmiánom niepodlegáiące / iáko iest zgodna Sentencya wszytkich Astronomow y z demonstrácyi / rzecz prawdziwa iest. Ale Komety káżdego obroty nie są Regularne / dla swoich odmiennośći / dla biegu niestátecznośći. Zaczym Kometá nie w Niebie / ále ná powietrzu iż śie rodzi káżdy konkludowáć może.

Piata. Gdyby Kometá był ná Sphærze Sloneczney / byłby widziány iedneyże nocy od wszytkich mieszkáiących ná tym Hemisphærium, ná ktorymby śie pokazał / iáko y Slonce. Jest albowiem Náuká Optykow Libro primo propositione 22. Omne luminosum Sphæricum, illuminat Sphæram minorem, plusquàm dimidium. Ale to iest przećiw Experyenciey / gdyż z relacyey godnych y Wielkich ludzi / ktorzy zostáiąc od Krakowá / ná 15. 12. 10. 7. mil widźieli Komete / miánowićie przed y w Swietá Národzenia Chrystusá Páná: w Krakowie záś to vsłyszawszy / y pilnuiąc káżdey nocy pogodney prawie / dopierom go 29. dniá Grudniá / Roku 1680 obaczył / á nie tylko ia / ále y wszyscy Obywátele Miastá Krakowá / poniewaz Slonce w ktorymkolwiek Punktćie Sphæry swoiey zostáie / polowice wielszą źiemie oświeca / y wszytkim támże widziane iest / iáko vczy propozycya wzwyż miánowána. Zaczym prawdziwa rzecz iest / że nie ná Niebie / ále ná powietrzu rodzi śię Kometa.

Szosta. Niektorzy powiedáią że iest obłok / álbo Cień z Slońcá vczyniony: Záczym álbo iest ná sámym Okragu Slonecznym / álbo miedzy Sphærą Slonca y Wenery / álbo miedzy okragami Marsá y Slonca. Nie pierwsze: gdyż táki obłok ná okragu Slońcá niemoglby bydź widźiany dla splendoru Slonca: Lumen enim maius obscurat minus vt probatur Libro 1. Opticæ, propositione 8. Do tego że nie w nocy ále we dnie musiałby śie pokázowáć. Nie drugie / gdyż Sphæry Niebieskie są ná kształt miedzi / vformowáne / y ták spoione / że nic nie może znaydowáć śie / miedzy okragámi Slońca Marsá y Wenery / tákże y miedzy inszych Plánet Sphærámi; Poniewasz po zniknieniu Komety / ná to mieysce musiáłaby nastapić iáka insza rzecz / álbo musiáłoby bydź vacuum, czego żaden z madrych nie pozwoli.

Siodmá. Gdyż iáko Slonce we dnie gáśi gwiazdy osmego Niebá / że lubo są w okolo Slonca widźieć ich nie możemy; ták

B y Kome-

y Kometá miałby ie gásić w nocy kiedy świecił/ poniewasz wielkość iego według poyźrzenia (to iest/ Magnitudo apparens,) oraz z ogonem większy się zdał nád Słońce. Ale pod czás Komety obficie świecili insi Plánetowie y Gwiazdy. Zaczym y tá racya ma swoie wagę.

Osma. Ptolomæus Astronomow y Astrologow Książe/ kłádzie Komety miedzy Meteora. Quadripartiti Libro 2. Cap. 9. Ale Meteora insze rodzą się ná powietrzu. Tedy y Kometa.

Dziewiąta. Deszcz krwáwy/ktory wprzod widziány był przed Kometą/ ktorym y ia obserwował/ był z teyże Materyey z ktorey y Kometá. Mars bowiem/ iáko się wyżey namieniło/ iest Signifikátorem żelazá/ y rudy żelázney; będąc tedy Panem 1680. Roku y 81. wyciągał te Wapory/ ktore że grube y ciężkie były/ przyszedszy do wtorey kráiny powietrza/ obrocily się w deszcz/ y ná ziemie spádáły. Zácżym iáko deszcz nie ná Sphærách Niebieskich/ ále ná wtorey kráinie powietrza rodzi się/ ták y Kometa ná powietrzu był widziány.

Dziesiąta. Do trzeciey kráiny powietrza iedni kłádą Mil 13. drudzy 20. iáko y ia sam ták trzymam/ y owszem ponieważ Deus omnia creauit in pondere, numero, & mensura, á Diameter ziemie iest 1717. mil Niemieckich / ktorego połowá/ to iest/ do srzodká ziemie Osm tysiecy szesć set (iáko się pospolicie rotundè kłádzie/ puściwszy frákcye) mil tákże Niemieckich / y owszem Keplerus w Księdze swoiey o Kometách trzyma / że trzecia kráiná powietrza / záraz z wierzchołkámi Gor się kończy/ y dla tego/ według Obserwácyi w Azyey ná gorze Olympie człowiek żyć nie może/ dla tego że iákoby tám iuż powietrza bydź nie miáło / bez ktorego człowiek żyć nie może. Alec to raczey rozumieć się może / iż grubość/ niezdrowość/ y záráza powietrza ná tey gorze żyć nie pozwala/ nie żeby tám powietrza nie było.

Zaczym trzebáby snadź exáminowáć wysokość powietrza / á ták y parallaxes mogłyby się zmieścić/ y Kometá iáko prawdziwie ma mieysce ná powietrzu / nie rodziłby się miedzy Sphæramı Niebieskiemi. Sed de parallaxibus cōmodiori tempore ad nauseam.

Co zás niektorzy mowią/ że Wszechmocność Boska záchowuie Komety w Niebie/ y one ad terrorem Gentium pokázuie. Izaliż

nie strá-

nie strászliwszy był Dekret Spráwiedliwośći Boskiey / kiedy świát potopem był zruinowány; á przećie Wody nie ná Niebie / ále ná powietrzu z roskazánia Boskiego iedne / drugie z Morskich podniosły się przepáśći / y świát zátopiły. Záczym y Kometá może się vrodzić ná powietrzu.

PVNKT XIII.

O Aspektách Plánet z Kometą.

NAprzod / kiedy się Kometá pokazał / Wenus ábo Gwiazdá Wieczorna zostawálá w Wodniku oraz z Kometą. Potym Kometá ná Mieśiąc poglądał kwádratowym Aspektem / ná Iowiszá Trzećiakiem / ná Marsá z Saturnem promieniem Kwádratowym. Saturnus ná Słonce y Merkuryuszá poglądał przećiwnym Aspektem. Saturnus Mieśiąc ráził Kwádratem. Pan Komety był Saturnus: lecz kiedy Kometá wyżey postępował do znáku Ryb / otrzymał dominium Iuppiter, gdy zostawał w Báránie Márs / potym kiedy wstąpił Kometá w Byká znak Niebieski / otrzymał zá Pánią Wenerę. Záczym dwuch dobrych / y dwuch árcy złych Plánetow pánowáło Komećie. Iednák że w Wodniku Gwiazd Osmego Niebá / máło co wyiąwszy / są Nátury Saturná y Merkuryuszá: tákże w Rybách połowá / w Báránie tudźież y w Byku wiele się znáyduie Gwiazd Nátury Mársowey / y kilká Nátury Saturnowey / záczym máło co się vmnieyszy złośći Saturnowey / y okrućieństwá Mársá.

PVNKT XIV.

O Skutkách Komety.

POkazáło się iuż iáko Komety wywieráią złość ná Podmieśięczne rzeczy: teraz tedyż doświádczonych Astrologiey Authorow y Historikow / opowiedźieć słuszna iego Effekty. Co do Experyencyey y Historyi.

Pierwsza Roku 1657. przed Narodzeniem Chrystusa Pána/ pokazał się Kometá w Rybách znaku Niebieskim. Potym nastąpił potop Generalny.

Druga. Po potopie w lat 288. widziány był Kometá w Koziorożcu w Egipcie/ gdzie potym Sprawiedliwość Boska pokonfondowálá iezyki Babilonczykow.

Trzecia. Anno mundi 2018. widzieli Chaldeyczykowie Komete w Báránie/ potym nastąpił głod/ y drogość wielka.

Czwarta. Roku 17. po Narodzeniu Chrystusá Páná/ pokazał się Kometá w Báránie/ nastąpiłá śmierć Augustá Cesárzá.

Piąta. Roku 130. był Kometá w Wodniku/ nastąpiło trzęsienie ziemie.

Szosta. Roku 145. w tymże znáku/ było potym trzęsienie ziemie/ y powodzi gwałtowne.

Siodma. Roku 365. w Báránie/ ziemie trzęsienie/ y mortalitates plurimæ Principum nastąpiły.

Osma. Roku 1017. świecił Kometá/ po ktorym nástąpiło tákie powietrze/ że ludzi żywych nie ostáwało ktorzyby byli chowáli vmárłych.

Dziewiąta. Roku 1058. widziány był Kometá w Polszcze/ nástąpił potym głod y śmierć Krolá Kázimierzá.

Dziesiąta. Roku 1264. był Kometá w Byku/ z Ogonem wywiedzionym od Wschodu/áże do srzod Niebá/ Vrban IV. Naywyższy Biskup Kościołá świętego Katholickiego/ teyże nocy/ ktorey Kometá zniknął vmierá.

Jedenasta. Roku 1301 widziány był Kometá w Wodniku/ Benedykt tákże Oćiec Swięty XI. vmierá.

Dwunasta. Roku 1315. w Grudniu widziány Kometá/spráwił wielkie śmiertelności w Ludziách y Bydletach.

Trzynasta. Roku 1375. Kometá widziány był / w Krákowie sediciones.

Czternasta. Roku 1380. Kometá w Wodniku / przez trzy Miesiące trwáiący / poruszył wielkie rozruchy w Angliey.

Pietnasta. Roku 1400. Kometá z Ogonem wielce długim/ choroby rożne z rozmáitemi bolákámi poruszył.

Szesna-

Szesnasta. Roku 1407. Kometá widźiány był / kiedy przecie Polacy Krzyżakow zwyciężyli.

Siedmnasta. Roku 1439. Kometá przyniosł śmierć Amuratowi Tureckiemu Cesárzowi.

Osmnasta. Roku 1444. był Kometá / kiedy pod Wárną Władysław woiował z Turkámi / minùs feliciter.

Dziewietnasta. Roku 1458. w Byku był Kometá / nástapiłá Woyna Kaźimierza Krolá Polskiego przećiw Prusom.

Dwudźiesta. Roku 1460. Kometá strászny śmierć Károlowi VII, y Krákowowi ogniem y mieczem ruine przyniosł. Authorow tu nie kłádę dla mnieyszey fatygi łáskáwemu Czytelnikowi.

A iáko Leouitius Cyprianus notuie.

Dwudźiesta pierwsza. Roku 1475. Kometá znáki Báráná y Byká przechodząc / w Niemcech strászne pánowáły Aquilony.

Dwudźiesta druga. Roku 1500. Kometá widźiány był w Koźiorożcu / kiedy Tátárzy ruinowáli Polskę / Głod w Szwecyey / powietrze w Niemcech nástapiło.

Dwudźiesta trzećia. Roku 1538. świećił Kometá w Mieśiącu Styczniu w Rybách / Wezuwiusz gorá strásznie gorzáłá / y wiele Pánow poumierálo.

Dwudźiesta czwarta. Roku 1560. widźiány był Kometá Saturnowego koloru / w Liwoniey domowá nástapiłá Woyná / w Belgium Głod / Tránsilwánia Krolowi Ferdinandowi odietá / Károl V. Cesarz Filipowi Synowi swemu cáłe y Cesárstwo pod władzą / sam do Klasztoru wchodźi: nástapiłá tákże Woyná miedzy Páwłem IV. Naywyższym Pásterzem Rzymskim / y Filipem Krolem Hiszpáńskim.

Dwudźiesta piąta. Roku 1558 Kometá przyćiemny / Károlowi V. w Hiszpániey w Klasztorze śmierć przynośi.

Jest ták wiele inszych Expetyencyi y Historyi / ktore przypominaią Komety / y strászne ich Effekty : lecz tu te tylko położone są / ktore máią iákąkolwiek konnexyą z Kometą Roku 1680. y 81.

Co do Astrologicznego Prognostyku. Naprzod / wielkość Komety y promieni iego / długość znaczy wielkość Effektow w przedniey-

przedniejszych rzeczy ich potrzebnych. Druga / że Náturey Sáturnowey rozmnożą się Suchoty / choroby tákże długo trwáiące / Ziemie się trzęsienie / rzeczy do używánia niedostátek / y wielkość śniegow rozmnożą się. Trzecia / że Ogon Komety był ná kształt Miotły ábo Kolumny / miał nieiákie podobieństwo y Mieczá / záczym zniesienie Miast / y wielu Potentatow śmierć przyniesie. Czwarta / ciemność Komety / spráwi niepłodność w vrodzáiách / długość Woyny / trudy / y insze ciężkie páröxizmy. Piąta / że własnym Biegiem Rewolucyą swoie odpráwowował od Zachodu ku Wschodowi / Europę promieni końcem záwsze vderzáiąc / y o nie się ocieráiąc / záczym powietrza trzebá się spodziewáć w Europie. A że dáleko odległość byłá Komety od Wschodu / y bieg iey odpráwiał się od Zachodu / záczym ná kilká lat obawiáć się trzebá Effektow złośliwych Komety. Ten Prognostyk zebrány iest z Ptolomæuszá ex Quadripartiti Libro 2. Cap. 9. Do tego / ktokolwiek vrodził się pod znákámi Wodniká / Ryb / Báráná / ábo Byká / trzebá áby się ciepło chował / y fortuny osobliwym sposobem zátrzymawał / poki nie miną te Insulty złośliwych Plánetow: czego się łátwo dowie od Máthemátykow / y ták Páná Naywyższego błagáiąc zá niepráwości / może być w cále záchowány. Tenże Ptolomæus vczy Centiloquio centesimo ták: Stellæ verò Cometæ, quæ vndecim à Sole signis distant, si apparebunt in Angulo, aut Princeps aliquis, aut Magnus in Regno morietur. Et si ab Occasu ad Ortum mouentur, iáko tego Roku / Alienigena hostis Regionem inuadet. Komentator záś Ptolomæuszá Trapezontius Centiloquij mowi: Własna záś nátura Komety iest / ruiná Miast / odmiáná Krolestw / Woyny miedzy Narodámi / y nieznośne krwie rozlanie. Guido Bonaty náucza ták: Stellæ verò Cometæ, quæ Caudatæ dicuntur, cùm apparuerint, ventos & aëris siccitatem significabunt, maximè si quasi nebulosæ videantur, iáko tego Roku.

Albumazar, co y Iunctinus in Speculo Astrologiæ ádnotował / ták mowią: Jeżeliby się pokázał Kometá w Wodniku / znáczy wielkość Woyny / y zaboystwá / śmierć Krolowi / ábo Wodzowi iákiemu / w kráinách Wschodnich. Do tego choroby grássuiące miedzy ludźmi / woyny długo trwáiące / y powietrze.

A że

A że Kometá chodźił w Rybách znáku Niebieskim: miedzy po- winnemi y krewnemi záchodźić będą nieprzyiázni y woyny: po- tym przechodźił y znák Báráná / znáczy tedy zgubę Bogátych / Wielmożnych / y Szláchetnych ludźi: A ná Wschod Słońcá okrut- knie brzmiące Márſá rezonáncye.

Godna iest rzecz tákże Uwagi: że Kometá odpráwuiąc bieg swoy w znákách Koźiorożcá y Byká / ktore przywłaszczá sobie Ziemiá / záczym dla ich suchośći / Ziemie niepłodną / że w Rybách: Niepłodność tákże y Powietrze / dla wilgotnośći: że w Báránie znáku ognistym / Woyne / y ogniem zruinowáne Miástá widźieć będźiemy. Pomnoży złośliwe skutki y złośliwa náturá Plánet / ktorzy pánowáli ná mieyscách Komety / to iest / ognisty y choleryczny Márs z melánchólicznym zgrzybiáłym Sáturnem / będą iad Komety rozżarząć / y nienawiſne promienie Aſpektow / ták miedzy Kometą z Plánetámi / iáko też y miedzy sámymi Plánetámi / iáko ſie wyráźiło w Punktćie XIII.

Złączenie tákże Plánet Márſá y Iowiszá / drugie Sáturná z Márſem w Roku 1680. proznowáć nie będą / ále y owszem iáko wznieciłi máteryą Komety / będą iey y Effekty promowowáć / o czym námieniło ſie w Kálendárzu Roku przeszłego w Rozdźiále Osmym. Náſtępuie y w Roku 1682. złączenie Sáturná z Márſem in trigono igneo: ktore według obſerwácyey wielu poważnych Aſtrologow / znáczy odmiáne y ruine Páństw y Monárchiy; lecz o tym złączeniu dostáteczniey nápisze ſie w Kálendárzu przyszłym.

O Tureckim Narodźie.

NIe będźie ten okrutny Narod záżywał łáſkáwych Niebá Influencyi / gdyż nie tylko Kometá / ktory przećiwnym promieniem bił ná znák Konſtántynopolski / nie tylko dla tego / że Kometá odpráwiał bieg swoy w Koźiorożcu / ktoremu podległa iest Thrácya; ále też y złączenie wielkie Sáturná z Iowiszem / w Roku 1682. w znáku Konſtántynopolskim: ktore wywarszy złość swoie ná złośliwy Narod / zá pomocą Bożą / że dumne y pyszne Otomáńskiego Kśieżycá rogi zetrze / y pokruszy. Záczym życzyłbym Chrześći-

Chrześciáństwu cáłemu zgody: áby iáko Trzey Krolowie zá pokazániá śie Gwiazdy/ śli oddáwáć pokłon Nowo Národzonemu Chrystusowi: ták też y w tych czásow/ zá bieżącym pretko Kometą od Zachodu áż ku Wschodowi/ Zachodnie Chrześciáńskie Páństwá/ oraz z swemi Potentatámi y Monárchámi/ potrzebá żeby lotnym pedem vbiegáły śie do zemszczenia śie milionámi niezliczonemi vczynionych dyshonorow Chrystusowi Pánu/ á truci Thracce, á naprzod Sarmatiæ, ad arma, martia pectora. Zydźi/ y Fex plebis, wielki vćisk y oppressyą/ dla meláncholicznego Saturná/ y ogniśtego Marsá/ ćierpieć będą.

O Sądnym Dniu.

Lvboć to niektorzy/ chcąc śie wzbić nád Astrologiczną naukę/ dla pokazánia śie Komety/ y inszych Obrotow Niebieskich/ Sądny dźień opowiádáią/ ia to zostáwuie Swietemu Enochowi/ y Eliaszowi/ y inszym Prorokom. Jáko ábowiem Sądny dźień będźie nádprzyrodzonym sposobem/ dla Zmartwychwstánia ludźi vmárłych: ták też y znaki iego nie zwyczáynym y pospolitym/ ale nieiáko nádprzyrodzonym sposobem będą śie odpráwowáć. Bo y pod czás Męki Chrystusá Páná/ ná pokazánie Bostwá w Chrystuśie Pánu/ záćmienie Słońcá nádprzyrodzonym sposobem było widźiáne; bo nie pod czás Nowiu/ ále pod czás Pełni/ kiedy śie tylko sám Mieśiąc powinien ćmić. Do tego/ że Sądnego dniá nie możemy z Náturálnych y Astrologicznych rácyi opowiedźieć: bo to sobie Wszechmocność Boska osobliwie zostáwiłá/ iáko świádczy święta Ewángelia: Nec Filius hominis, &c. Komete zás przyszłego możemy z Fizycznych y Astrologicznych opowiedźieć rácyi/ iáko vczy Albomazar in Libro Florum. Guido Bonatus in sua Summa, Capite de Cometis. Co śie też teraz przytrafiło dla pánowánia suchych y ognistych Plánetow: bo Roku 1680. y 1681. Márs suchy y gorączy/ Saturnus suchy y zimny/ y Merkuryusz z mocnieyszym trzymáiący/ będąc Pánámi przez te dwie lećie/ y śilnemi/ spráwili Komete. Ták też niektorzy opowiádáli Sądny dźień Roku 1588. czemu iuż iest Lat 93. á Práktyká ich śie nie weryfikuie/ iáko y te Wierszę wźięte od Leowicyuszá opiewáią.

Post

Post mille expletos à partu Virginis annos,
Et post quingentos rursùs ab orbe datos:
Octogesimus octauus mirabilis annus
Ingruet, is secum tristia fata feret.
Si non hoc Anno totus malus occidet Orbis,
Si non in nihilum terra fretumq; ruet,
Cuncta tamen mundi sursum ibunt atq; retrorsum
Imperia, & luctus vndiq; grandis erit.

Ale ia obowiązány náuką Máttheuszá Swietego w Rozdz; 24. ktory ták vczy: Videte, ne quis vos seducat: Surgent enim multi pseudoprophetæ, & seducent multos: Tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus, aut ecce illic, nolite credere: quoniam abundabit iniquitas, refrigescet charitas multorum. Qui autem perseuerauerit vsq; ad finem, hic saluus erit. Si ergo dixerint vobis: Ecce in deserto est, nolite exire: ecce in penetralibus, nolite credere. Zámilczeć o tym muszę.

PVNKT XV.

O Kráinách, ktore podlegáć będą Effektom Komety.

KOmetá odpráwowáł bieg swoy w Znákách / to iest / w Wodniku / Rybách / Báránie / Byku / á według náuki Ptolomæuszá in Quadriparciti Libro 2. Cap 3. pod tymi czterémi Znákámi leżą te osobliwie Krolestwá y Prowincye. Pod Wodnikiem: Arabia / Moskiewski kray / Duńska ziemiá / Ruś czerwona / Poludniowa Szwecya / Wołochy / Tátárska ziemiá / Hamburg / Salisburg / Báwárya / Mons feratus, Sármácya / &c. Pod Rybámi: Lydia / Pámphilia / Cylicia / Cálábria / Portugália / Alexándria / Kompostellá / Rátisboná / &c. Pod Báránem: Niemiecka ziemiá / Fráncya / Anglia / Málá Polská / Burgundya / Szwabska ziemiá / Florencya / Ferrárya / Krákow / Pádwá / Veroná / &c. Pod Bykiem: Persya / Insulæ Archipelagi, Turcya / Wielka Polská / Biała Ruś / Kámpánia / Szwáycárska ziemiá / Fránkońska / Lothárin-

gia / Szwecya / Poznań / Lipsk / Wurzburg / Biskupstwo Spáyerskie. A poniewaz nie omylnie Kometá był y w Znaku Koziorozcá: poniewaz przed moią obserwácyą widziány był ná kilká dni / záczym y te kráiny / ktore náleżą do Koziorozcá / tu sie kłádą. Koziorożiec bowiem iest znák Saturná / á że Saturnus był sprawcą Komety / záczym y te niżey położone kráiny tymże Skutkom podległe będą: Jáko to Jndya / Bulgárya / Mázoße / Litwá / Sáska ziemiá / Hássya / Styria / Thuringia / Augßpurg / Brándeburg / Wilno / ꝛc.

Explikácya Figury nástępuiącey.

NAprzod ná tey niżey Figurze / położona iest część Niebá / ná ktorey pokázował sie Kometá. Część Cyrkułu / ná ktorym znáki Niebieskie / ktore przechodził Kometá / (to iest / Wodnik / Ryby / Báran / y Byk /) wyrázone są / zowie sie Ekliptyká ábo drogá Słońcá. Druga część Cyrkułu / ktora przećina pierwßą zowie sie Æquator, ábo Rownik / ktory rowna dzień z nocą / gdy wchodzi w pierwßy Stopień Báráná y Wagi Słonce / co sie trafia w Márcu y w Wrześniu. Orzeł / Łabeć / Andromedá / Pegás / Tryángul / Lyrá / Głowá Meduzy / położone są dla tego / że te częścią Głowá Komety / częścią Ogon przechodził / y dotykał. Gwiazdy záś / tylko práwie te wyrázone są / z ktoremi obserwowáł Komete. Wenus położona dla tego / że zostawáiąc w Stopniu 7. Wodniká / odrzućiwßy minuty / ktora lubo sie zowie Jutrzenką / kiedy z rána wschodzi / ná ten czás iednák zwala sie Hesperus, ábo Wieczorna gwiazdá / ktora pod czás pokazánia sie Komety / Almukántárath / ábo wysokość nád Horyzontem / záwße niżßą miáłá niżeli Kometá. Kometá widziány 29. dniá położony iest / drugi y trzeći / pierwßego y wtorego dniá Styczniá obserwowány / czwarty dniá 17. piąty dni pierwßych Styczniá / kiedy sie naymnieyßy pokazawßy zniknął. A że sie tu nie kłádą y inßych dni obserwácye / to sie dźieie / częścią że dla pospolitośći wygody / tá Kśiąßká sie piße / y Figurá sie kłádźie / częścią że ćięßka rzecz iest Polskim iezykiem opowiedźieć świátu te rzeczy / ktore Niebo ná

sobie

ſobie wyraża / niżeli Láćińſkim: cześćią że w Kálendarzu Roku 1682. położy ſie Supplement. Wſchod / Zachod / Południe / y Pułnocy położone ſą / á żeby káżdy przyznał / z ktorych Aſterymow Kometá wychodźił / od ktorey ſtrony świátá / y ku ktorey bieg ſwoy odpráwował. Nie mieyże zá złe łáſkáwy Czytelniku / żem ći tu nie wprowádźił cáley Aſtronomiey / y terminow tych trudnych / z ktorychbyś ſie nie mogł informowáć: bom to zoſtáwił cześćią Artiſtom náuki tey / cześćią ábyś nie mowił / że chcę bydź widźiány / ále ábyś ty wiedźiał / że ſie ákkomoduie twoiey wygodźie / y áppetytowi.

O widźiánych Kometách y Cudách / ná niektorych Horyzontách: á żebym nie był niepewnych Authorem wieśći / ktorych żadnego nie mam dokumentu / nic nie piſżę: átoli iednák że Kometá kiedy ſie pokaże: tedy záwſże ktorykolwiek z tych ośmi Effektow przynośi: iáko wyraża niżey położony text: y wyżey ſie wyráziło.

Octo mala fulgens Cometa per aëra ſignat,
Ventus, ſterilitas, aqua, peſtis dominatur:
Rixa fit, & tremor, moritur Dux, mutatio Regni.

A iáko Poetá Polſki:

Ośm złośliwych Effektow Kometá przynośi /
Wiátr / niepłodność / narody cne powietrzem kośi /
Powodź / woyny / y źiemie ſtráſzne ſie trześienie /
Smierć Wodzow / y bogátych / Krolestw w proch zniesienie.
Zaczym trzebá dobroći Boſkiey z niebá żebráć /
By raczyłá Gwiazd złośći / tu od nas odebráć.
A przepuśćić ná kárki ktnabne Othomáńſkie /
Ná mecety / y chárdość / y błędy Pogáńſkie.

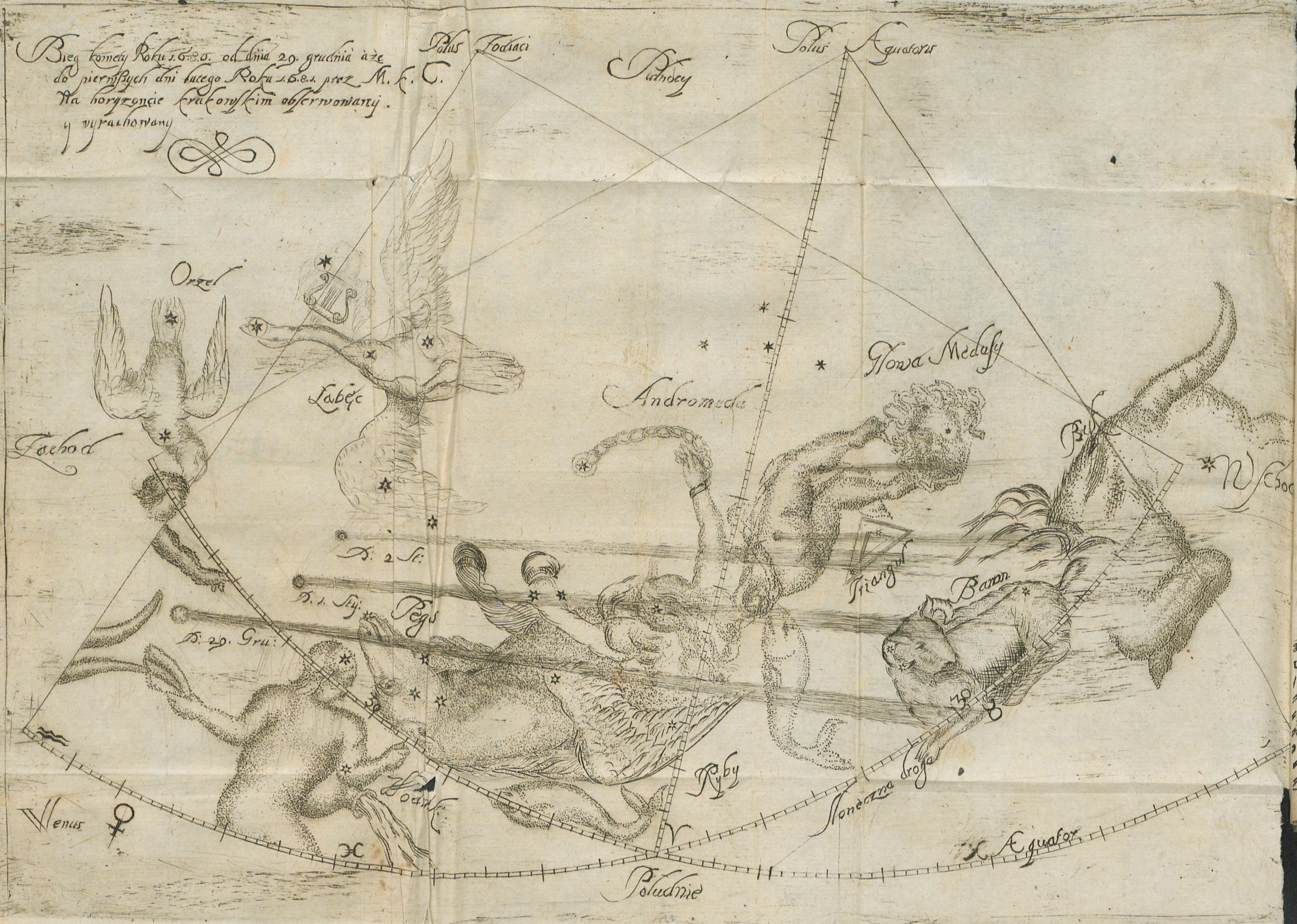
Do Czytelniká.

Łáſkáwy Czytelniku / nie mieyże zá złe / żem ták nierychło poſpieſżył z tym krotkim wyráženiem Komety: gdyż bieg iego / mieyſce / wielkość / y inſże okoliczności / więkſzey potrzebuią pracy / demonſtracyey / y rachunku; á niżeli Plánet Gwiazd / y inſzych Obrotow Niebieſkich trudności. A ieżeliby co nie było do vkontentowánia /

wánia/ ludzkośći z vniżonośćią moią pilnie śię zálecam. Co względem Effektow/ iescze lepiey vważywszy/ w przyszłym da Bog Kálendarzu krociusienko námienię. Jednák áby te Skutki / ktore śię tu położyły / Maiestat Naywyższego Páná / ktory nie tylko Obrotámi Niebieskimi / ále y Wiecznośćią sámą władnie / áby łáskáwymi dobroći swoiey Boskiey promieniámi / y Oycowskim áspektem rozpędźił / gorąco potrzebá błágáć. A ták nádźieią w Bogu/ że nie tylko Koroná Polska / cum Augustissimo Capite, cum Illustrissimo Senatu, & cunctis Ordinibus, ále y práwowierne Chrześćiáńskie Prowincye nienáruszone zostáną. Fiat. Fiat.

Do Zoilá.

Niemász / y po tyśiąckroć/ niemász wątpliwośći/
Aby kiedy miáłá bydź cnotá bez zazdrośći.
Záczym gdy Zoil złośny będźie gánić moie
Prácą / niech publikuie lepszą w krotce swoie:
Czego gdy nie vczyni / nie dáway mu wiáry/
Ja ćię w łáskę zálecam / niech práwi bez miáry.

Bieg komety Roku 1.6.8.0. od dnia 29. grudnia aże do pierwszych dni tucego Roku 1.6.8.1. przez M. K. C. Na horyzoncie krakowskim obserwowany. y wyrachowany

7045/22